

## Vrednovanje učenika, nastavnika i škola

### Radni materijal 13: Opšti principi za vrednovanje obrazovanja za demokratiju i

#### ljudska prava

Obrazovanje za demokratiju i ljudska prava je dinamičan, sveobuhvatan i progresivan koncept. Zastupa ideju škole kao zajednice učenja i podučavanja za život u demokratiji, koja uveliko nadilazi bilo koji pojedinačni školski predmet, klasično podučavanje u učionici ili tradicionalni odnos nastavnik-učenik (Savjet Evrope, *Demokratsko upravljanje školama*, 2005., str. 80).

#### Vrijednosti, stavovi i ponašanje

Kako je već istaknuto u prvom dijelu ovog priručnika, obrazovanje za demokratiju i ljudska prava primarno je usmjereno na promjene vrijednosti i stavova – ali i ponašanja. Kao i kod svake druge evaluacije – bilo učenika, nastavnika ili škole – vrednovanje dimenzija kao što su vrijednosti i stavovi izuzetno je zahtjevan posao budući da podrazumijeva rizik vrlo subjektivne interpretacije. Osim toga, vrijednosti i stavovi se ne izražavaju samo eksplicitno kroz određeno ponašanje, već i implicitno načinom rada, komunikacije i organizacije same škole.

#### Kako prikupiti podatke

Vrednovanje obrazovanja za demokratiju i ljudska prava u školi može se sprovesti na različite načine. Indikatori obrazovanja za demokratiju i ljudska prava pružaju tek opšti okvir za uspostavljanje različitih načina prikupljanja podataka ili definisanja različitih metoda za dobijanje informacija.

U tu svrhu mogu da posluže sljedeća pitanja (ibid., str. 81):

**Šta:** Koje informacije i naznake treba tražiti?

- > Organizacija škole
- > preovladavajuće vrijednosti u učionici
- > razumijevanje ključnih koncepata
- > odnosi autoriteta, itd.

**Gdje:** Na koje se nastavno okruženje obrazovanja za demokratiju i ljudska prava odnosi dotični indikator/podtema i gdje je to jasno uočljivo?

- > predavanje u razredu
- > jutarnji zbor učenika prije početka nastave
- > rad u grupama u okviru nastave obrazovanja za demokratiju i ljudska prava
- > školske proslave
- > sedmica projekata, itd.

**Materijal:** Koji dokumenti mogu pružiti neophodne informacije?

- > službeni dokument školske politike
- > nastavni planovi i programi
- > školski statut
- > učenička povelja
- > etički kodeks nastavnika, itd.

**Ko:** Koje osobe/interesne grupe mogu pružiti neophodne informacije?

- > učenici
- > nastavnici
- > roditelji
- > lokalna uprava
- > NVO, itd.

**Kako:** Na koji način će se prikupljati podaci, koji će se metod koristiti?

- > upitnici
- > ciljne grupe
- > rasprave
- > individualni intervjui
- > posmatranje, itd.